JUDITH W. TASCHLER

PROFESORICA

Prevela Anda Bukvić Pažin

LEYKAM
international

Judith W. Taschler

PROFESORICA

LEYKAM international

NAKLADNIK
Leykam international d.o.o., Ilica 42, HR-10000 Zagreb
www.leykam-international.hr

ZA NAKLADNIKA
Jürgen Ehgartner

UREDNICA
Eugenia Ehgartner

PRIJEVOD S NJEMAČKOGA
Anda Bukvić Pažin

LEKTURA I KOREKTURA
Neli Mindoljević

© 2026 Leykam international d.o.o., Zagreb
Nijedan dio ove knjige ne smije se umnožavati, fotokopirati
ni na bilo koji drugi način reproducirati bez
nakladnikova pismenog dopuštenja.

Naslov originala: „Die Deutschlehrerin"
© 2013 Picus Verlag Ges.m.b.H., Wien

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska Ministarstvo kulture i medija
Republic of Croatia Ministry of Culture and Media

Federal Ministry
Housing, Arts, Culture,
Media and Sport
Republic of Austria

Gefördert durch das Bundesministerium für
Wohnen, Kunst, Kultur, Medien und Sport.

ISBN 978-953-340-241-3

CIP zapis je dostupan u nacionalnom skupnom katalogu knjižničnog sustava Bukinet
pod brojem 991005956841009366.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI
© Ildiko Neer / Arcangel Images

FOTOGRAFIJA AUTORICE
© Maria Noi

GRAFIČKO OBLIKOVANJE
Tvrtko Gregurić

TISKARA
Denona d.o.o., Zagreb
Tiskanje dovršeno u svibnju 2026.

Judith W. Taschler

PROFESORICA

roman

Prijevod s njemačkoga
Anda Bukvić Pažin

Zagreb, 2026.

PROLOG

Datum: 27. studenoga 2011.
Šalje: Odjel za kulturu pokrajine Tirol
Prima: M. K.

Poštovana prof. Kaminski!

Zahvaljujemo Vam što ste razrede kojima predajete njemački jezik prijavili za ciklus „Učenici/e susreću autora/icu", koji će se prema planu održati u školama u drugom polugodištu 2012. Autor, odnosno autorica tjedan će dana voditi radionicu pisanja za zainteresirane učenike i učenice.

Imamo ukupno petnaest autorica i autora koji sudjeluju u projektu; ždrijeb će odlučiti koja će autorica odnosno koji autor posjetiti Vašu školu. Oni će Vas onda kontaktirati u siječnju 2012. mailom ili telefonom radi dogovora termina.

Srdačan pozdrav
Anita Tanzer, viša referentica
Odjel za kulturu
Školsko vijeće pokrajine Tirol

Datum: 20. prosinca 2011.
Šalje: Odjel za kulturu pokrajine Tirol
Prima: Xaver Sand

Poštovani g. Sand,

s veseljem Vas obavještavamo da ćete radionicu pisanja u okviru projekta „Učenici/e susreću autora/icu" održati u Ekonomskoj gimnaziji sestara uršulinki na adresi Fürstenweg 86 u Innsbrucku. Molimo da se javite predmetnom nastavniku na m.k.@tsn.at.

Srdačno
Anita Tanzer, viša referentica
Odjel za kulturu
Školsko vijeće pokrajine Tirol

MAILOVI KOJE SU MATHILDA I XAVER RAZMIJENILI PRIJE PONOVNOG SUSRETA

Datum: 27. prosinca 2011.
Šalje: Xaver Sand
Prima: M. K.

Poštovani g. M. K.?,

prije dva mjeseca zamoljen sam da se uključim u ciklus radionica za škole, a prije nekoliko dana od iste službe doznao sam da me je ždrijebom dopala Vaša škola. Sad bih trebao s Vašim učenicima održati radionicu pisanja u trajanju od tjedan dana.

Vezano uz dogovor o terminu: najviše bi mi odgovarao tjedan od 13. do 17. veljače. Budući da Vas nije moguće dobiti telefonom – u tajništvu škole nitko se ne javlja – molim Vas da mi se što skorije javite mailom.

Xaver Sand

Datum: 29. prosinca 2011.
Šalje: Xaver Sand
Prima: M. K.

Poštovani g. M. K.,

najljepše Vas molim da mi se javite, da mogu posložiti ostale termine!

Xaver Sand

Datum: 4. siječnja 2012.
Šalje: Xaver Sand
Prima: M. K.

Termin, molim Vas! U tajništvu Vaše škole ostavio sam nekoliko poruka, nitko mi se nije povratno javio.

Xaver Sand

Datum: 7. siječnja 2012.
Šalje: M. K.
Prima: Xaver Sand

Dragi Xavere,

puno ti hvala na ljubaznim mailovima. Tajništvo naše škole ne radi tijekom božićnih praznika, a ja za vrijeme odmora rijetko provjeravam mailove.

Svi se veselimo što nam uskoro u školu dolazi poznati pisac knjiga za mlade.

Nažalost, termin koji si predložio nije izvediv jer su tada školski praznici. Moje kolegice, kolege i ja predložili bismo prvu polovicu ožujka. Odluku o konkretnim datumima prepuštamo tebi.

Mathilda Kaminski

Datum: 8. siječnja 2012.
Šalje: Xaver Sand
Prima: M. K.

Mathilda??? Mathilda???? Mathilda?????

Kakvo iznenađenje! Bože, ne mogu vjerovati, jesi li to ti??? Kakva slučajnost!!!!! Nikad mi ne bi palo na pamet da si to doista ti! Što te je, za ime svijeta, odvelo u planine?

Srdačno

Xaver

Dva sata poslije
Šalje: Xaver Sand
Prima: M. K.

Otkad živiš u Tirolu? Kako si? I dalje si ista angažirana profesorica? Jesi li udana? Daj napiši nešto, jedva te čekam čuti/čitati!!!

Datum: 9. siječnja 2012.
Šalje: Xaver Sand
Prima: M. K.

Halo! Ima li koga? Halo!!!

Bilo bi mi strašno drago da mi napišeš par redaka!

Datum: 10. siječnja 2012.
Šalje: Xaver Sand
Prima: M. K.

Znaš li što trenutačno slušam na najjače, dok si nalijevam viski? Toma Waitsa!!!

Waltzing Matilda, Waltzing Matilda,
You'll come a Waltzing Matilda with me,
And he sang as he watched and waited till his billy boiled,
You'll come a Waltzing Matilda with me.

Sjećaš li se, u srpnju 1986., večer na plaži Pinarello na Korzici? Onaj stariji muškarac iz Južnog Tirola – kako se ono zvaše? Luigi? – svirao je gitaru i grmio tu pjesmu svojim moćnim glasom, valjda te htio impresionirati. Danima prije toga već si mu se svidjela, stalno je dolazio u naš šator, s bocom vina u ruci, tražio od tebe vadičep, i dok je nevješto našim vadičepom otvarao svoju bocu tirolskog vina, nabacivao ti se, ne obazirući se na mene u mreži za ljuljanje.

Sjedili smo oko vatre, ne sjećam se tko nam se još pridružio, u svakom slučaju bilo nas je desetak, kad si ti odjednom, mada si bila pripita – ili možda baš zbog toga – ustala i počela plesati na tu *Waltzing Matildu*. Zapravo to i nije bio pravi ples, više gibanje u ritmu, ali bilo je tako nevjerojatno puteno i strastveno, čak si i haljinu svukla preko glave, bacila je u pijesak i plesala pred svim tim ljudima, odjevena samo u staromodne gaće! Još se točno sjećam kakve su to gaće bile, tamnoljubičaste, naprijed ukrašene sićušnom mašnicom; uvijek si nosila te staromodne gaće. Nakon te pjesme utrčala si u more, a onda se vratila da i mene povučeš. Južnotirolac mi je onda pomogao da te

odvedem do šatora, inzistirao je da te on pridržava s jedne strane, u šatoru smo vodili ljubav, i do danas sam uvjeren da je on stajao pored i prisluškivao, uzbudila me ta pomisao tada.

Kad god pomislim na tebe, javi mi se ta slika, tebe kako u gaćama plešeš na plaži oko mene, oko pjevača, oko vatre, a more pored nas lagano zapljuskuje obalu. Te si večeri bila prekrasna.

Daj mi odgovori, piši mi, za stara dobra vremena.

Xaver

Datum: 11. siječnja 2012.
Šalje: M. K.
Prima: Xaver Sand

Xavere,

kad god ja na tebe pomislim, drukčija mi je slika pred očima.

Prije skoro šesnaest godina, 16. svibnja, ustala sam veoma rano i biciklom se odvezla u školu. Ti si još spavao, i kao i uvijek, oprostila sam se poljupcem. Ovisno o tome kako si ležao, dotaknula bih ti obraz, čelo ili kosu, toga je jutra bila kosa. Ne bi bila istina kad bih tvrdila da sam već tada slutila. Naime, slutila nisam ama baš ništa, i to je bilo najgore.

Toga sam dana imala nastavu šest sati zaredom, u pauzi za ručak dežurala sam u menzi, a onda sam održala još jedan sat dopunske nastave. Dan je bio baš vruć i sparan, i toga se sjećam. Sjećam se još nekih sitnica, kao primjerice da je 3. c pisao školski rad, prvi svoj argumentacijski esej, a sa 4. b imala sam debatu na temu „Treba li u potpunosti

ukinuti pokuse na životinjama?". Da, i poslijepodne sam još bila u dućanu, kupila sam salatu, rajčice, papriku, integralni kruh, maslac, vlasac. U to si vrijeme uvečer, kad je bilo vruće, volio jesti miješanu salatu i sendviče s vlascem. Sjećaš li se?

Pozvonila sam na vrata stana, ali ti nisi otvorio pa sam spustila sve torbe na pod i otključala. Mislila sam da si otišao napraviti krug biciklom, da si kod Paula ili Georga ili negdje obavljaš nešto. Iskreno rečeno, nisam previše ni razmišljala, nismo imali onu vrstu odnosa u kojoj jedan stalno mora znati gdje je onaj drugi ili što upravo radi.

Otvorila sam vrata i odmah vidjela da nešto nije u redu. U prvi tren nisam znala što, ali onda mi je upalo u oči: predsoblje je djelovalo puno praznije nego inače. Na podu nije bilo tvojih cipela, a na vješalici nisu bile tvoje jakne. Ni tvoj kišobran, onaj sklopivi tamnoplavi, više nije bio tu. Najprije sam bila zatečena, nisam se snašla, mislila sam da si možda pospremao ili pobacao kramu.

Ali onda sam zatvorila vrata i vidjela da na zidu iza vrata nema uramljene fotografije rumunjskoga krajolika. (Bila je to ona koju si snimio kad si bio s Paulom na putu u Rumunjskoj. Na fotografiji je bila bezuba starica koja gura drvena kolica puna povrća po puteljku na livadi, na tikvicama sjedi mala mačka, a iza se prostiru zeleni pejzaži.) Slike nije bilo, a na zidu je blistala bijela mrlja. Druga slika još je visjela pokraj nje. To je bila ona koju sam ja snimila na Korzici, zalazak sunca na moru, u onoj uvali Pinarello.

Fotografije koju si ti snimio, dakle, nije bilo. U tom sam trenutku već znala ili sam barem slutila. Mada sam još u grču mislila: možda Xaver za nju upravo nabavlja novi okvir ili mu se više ne sviđa pa ju je zato skinuo. Otišla sam u kuhinju i ondje je sve bilo kao i inače, ništa nije nedostajalo.

Ali onda sam vidjela da nešto itekako nedostaje: tvoja upotrijebljena šalica od kave, koju si svakog dana stavljao u sudoper. Perilicu smo uvijek punili tek navečer. Zar si se toliko žurio pobjeći da nisi mogao popiti čak ni jutarnju kavu, koje se nikad nisi odricao?

Nizovi polica u dnevnom boravku bili su zastrašujuće prazni, nije bilo tvojih knjiga, a ni CD-ova. A u našoj radnoj sobi nije bilo tvoga radnog stola ni stolice niti nove police, moj stol i moja polica usamljeni su stajali ondje, pola sobe bilo je sasvim prazno. Parket je tamno blistao na mjestu gdje je bio radni stol. U spavaćoj sobi tvoja je strana ormara bila prazna, a tvoj ključ od stana nalazio se na noćnom ormariću. Nikakvo objašnjenje ni na kakvoj ceduljici, samo tvoj ključ.

To je slika koja je meni pred očima kad pomislim na tebe: taj tamni pravokutnik na parketu. On me još dugo podsjećao na tvoj kukavički nestanak. Toliko dugo dok se nisam preselila u Innsbruck jer to više nisam mogla podnijeti.

Mathilda

P. S. Južnotirolac se nije zvao Luigi, već Kurt, i nije bio iz Južnog Tirola, već iz Štajerske. I u Pinarellu smo bili u srpnju 1987., a ne 1986.

Trinaest minuta poslije
Šalje: Xaver Sand
Prima: M. K.

Najdraža Mathilda,

tvoj P. S. tako je tipičan, uvijek si pamtila bolje od mene, stalno si mi to davala do znanja, petnaest godina.

Osim toga, napisao sam ti opširno pismo i nekoliko dana poslije poslao ga poštom, u njemu sam ti veoma detaljno izložio svoje motive za prekid – doista nisam mogao drukčije!!!

Xaver

P. S. Još čekam da mi odrediš termin.

Sat vremena poslije
Šalje: M. K.
Prima: Xaver Sand

Xavere,

nikada nisam dobila nikakvo opširno pismo u kojemu si mi – toliko detaljno! – izložio svoje motive za prekid, i ti to znaš, jer ga nikad nisi ni napisao. Nakon tvoga nestanka dugo mi je bilo jako loše i trebale su mi godine da život opet dovedem u red.

Mathilda

P. S. Ne mogu izdržati, a da ne primijetim da smo bili zajedno punih šesnaest, a ne petnaest godina. Termin koji ti nudim je 5. do 9. ožujka.

Datum: 12. siječnja 2012.
Šalje: Xaver Sand
Prima: M. K.

Mathilda,

okolnosti su me tada primorale i izložio sam ti ih u svome oproštajnom pismu, žao mi je što to pismo nikad nisi dobila, ali ja sam ga napisao, tvoja optužba da ga nikad nisam napisao krajnje je uvredljiva!

Nemoj se ljutiti, ali ne mogu si pomoći, moram reći da mi se tvoja izjava da su ti trebale godine da dovedeš život u red čini malo prepatetičnom; svakog dana tisuće se ljudi razilazi, to već spada u svakodnevicu čovječanstva, potpuno je normalno okončavati stare veze i započinjati nove.

Ali pustimo te smiješne i sitničave svađe, pa sve je to bilo davno, baš se jako veselim ponovnom susretu!!!

Xaver

P. S. 5. – 9. ožujka savršeno mi odgovara!

Datum: 14. siječnja 2012.
Šalje: M. K.
Prima: Xaver Sand

Xavere,

nisam sigurna da želim da dođeš u našu školu.

Mathilda

Šest minuta poslije
Šalje: Xaver Sand
Prima: M. K.

Draga Mathilda,

pa to je stvarno djetinjasto!!! Odrasli smo ljudi, i više od toga!! Jako se veselim što ćemo se vidjeti nakon toliko vremena! Zar ti nisi nimalo znatiželjna kakav će biti naš ponovni susret?? I dalje ne mogu vjerovati da smo se slučajno – ne, to je sudbina, u to sam siguran – opet sreli. Meni je to sjajno!!!

Srdačno

Xaver

Datum: 15. siječnja 2012.
Šalje: M. K.
Prima: Xaver Sand

Xavere,

u redu, ostajemo pri 5. do 9. ožujka. Trebaš li još podataka vezano uz učenike i učenice koji će pohađati radionicu pisanja? Koliko će ih biti, dob, omiljene knjige? Trebam li ti nešto poslati s tim u vezi?

Mathilda

Jedanaest minuta poslije
Šalje: Xaver Sand
Prima: M. K.

Draga Mathilda,

kako mi je to nedostajalo: tvoja odlučna pragmatičnost, energija, predanost poslu, tvoj polet! Ne trebam ništa od tebe, samo te želim vidjeti (i baš se ludo tome radujem!!!) i – možda nekoliko mailova prije toga?

Termin mi odgovara i ne trebaju mi nikakvi podatci o učenicima, želim se spontano prepustiti susretu s njima. Dakle, vidimo se u nedjelju, 4. ožujka! Još samo šest tjedana!!! Smijem li te posjetiti prije negoli odem u hotel?

Xaver

P. S. Vidjet ćeš, naši će ti razgovori goditi, i razjasniti puno toga!

MATHILDA I XAVER

Otkako je znala za sebe, Mathilda je željela vlastitu obitelj.

Sanjarila je o tome još kao dijete i kao mlada djevojka: ona priprema večeru, djeca joj pomažu, neprestano veselo brbljajući, njezin muž dođe kući, nježno je zagrli, a potom svi skupa jedu na suncem okupanoj terasi, svi prepričavaju što im se taj dan dogodilo, svi su sretni, sve je skladno.

Mathilda je pazila da te malograđanske želje ne povjerava svojim prijateljicama jer se bojala da će one prasnuti u smijeh, bile su sedamdesete, žene su morale težiti profesionalnoj karijeri. Naravno da je i Mathilda sanjala o karijeri, nije mogla sebe zamisliti isključivo kao majku i domaćicu, željela je sve i sanjala o budućem životu, o poslovnim uspjesima, dječjim rođendanima, skijaškim praznicima, roditeljskim sastancima, a ponajprije o sebi kao o stupu svega, onoj koja svime upravlja, sve organizira, s ljubavlju usmjerava i nadzire, pri čemu je njome ravnala jedna jedina misao: biti u tome bolja od vlastite majke.

Između osamnaeste i tridesete godine Mathilda nije osjećala želju za vlastitom obitelji toliko snažno kao u djetinjstvu i mladosti, ta je želja relativno mirno drijemala u njezinoj nutrini, zaokupljali su je studiranje, posao i veza. S osamnaest se preselila u veliki grad na studij, s dvadeset i dvije upoznala je Xavera i neizrecivo se u njega zaljubila, nakon dvije godine uselili su se u zajednički stan. Uživala je u svome učiteljskom poslu i zato ništa nije htjela požurivati, ali stalno je bila svjesna da poslije s Xaverom želi imati

obitelj. Žarko je željela odgajati djecu i kroz njih osjetiti ono pulsiranje života – u koji sama često nije uspijevala uroniti.

Nakon tridesetog rođendana opet joj se polako počela javljati želja za djecom, a tijekom idućih godina postala je toliko žestoka da je zavladala svim njezinim djelovanjem i razmišljanjem i doslovce ju je paralizirala. Xaver se žestoko protivio djetetu jer je osjećao da još nije zreo za obitelj, i stalno ju je zavlačio, odgađajući to za neko vrijeme kad će on biti u stanju hraniti obitelj. Većina iz kruga njihovih poznanika osnivala je obitelji, više puta godišnje pozivali su ih na proslave zaruka, djevojačke i momačke zabave, svadbe ili krštenja. Xaver bi tada sjedio pored Mathilde s izrazom dosade na licu, prezirao je takve proslave, ona je zavidno promatrala ljude i sve, ama baš sve bi bila dala da može biti mladenka ili majka koja krsti dijete. Da, imala je konvencionalne snove, vidjela se kako u oblaku bijele čipke korača do oltara, decentno našminkana, s podignutom, elegantnom frizurom, s rukavicama i ružama u rukama, blista dok se osmjehuje krugu prijatelja, da, kvragu, imala je takve snove, zar ih sve žene nemaju? Znala je da je Xaver prezire zbog toga.

S trideset i pet godina imala je toliko jaku želju za djecom da je mislila da će poludjeti. Kad bi išla gradom, biciklirala do škole ili išla u kupnju, samo je djecu vidjela oko sebe, upadala su joj u oči: mališani i bebe u kolicima, buduće majke koje su ponosno pred sobom gurale goleme trbuhe, muškarci koji su se jednako ponosno cerili i koji bi im baš tada kad je najviše ljudi gledalo položili ruku na trbuh.

Xaver se uporno i čvrsto opirao, a kad je ona prestala uzimati pilule, on je počeo savjesno upotrebljavati kondome. Svaki put kad su vodili ljubav, čak i kad je bi bio prvi

dan nakon njezine mjesečnice, ili posljednji, neizostavno bi prekinuo snošaj, nije želio ama baš nimalo riskirati. Netom prije vrhunca stenjući bi se odvojio od nje, uspravio se i iskopao odnekud kondom pa ga onda, s mukom petljajući, navukao.

Mathilda je ležala pored njega, promatrala ga i mrzila taj smiješni prizor. Sjedio je na krevetu raširenih, ispruženih nogu i jako povijenih leđa, lica strogo pognuta prema dolje, tako da mu je razmak između nosa i glavića bilo tek dvadesetak centimetara. Pritom je imao iznimno koncentriran, odsutan izraz lica, čelo bi mu se naboralo i često bi se ukazao i vršak jezika; jednom je bio prehlađen i nos mu je počeo curiti, ali da kondom sjedne kako treba, to je bilo važnije, tako da se jedna kapljica na kraju odvojila i pala točno na gumom presvučeni glavić. Cijelu je vječnost prtljao s kondomom, nije se dobro s tim snalazio, cijelo se desetljeće nije time morao baviti zahvaljujući tome što je ona uzimala pilule. Općenito, prsti mu nisu bili posebno vješti što se tiče ručnog rada ili zanatskih vještina, u više je navrata s prijateljima zbijao šale na račun svoje manjkave fine motorike. Ali ipak nije odustajao sve dok kondom od vrha do dna nije sjeo bez ijednog nabora, trebalo je spriječiti svaku mogućnost da sklizne i da se izlije u nju. Kad bi bio gotov, okrenuo bi se s blago smetenim osmijehom i ušao bi u nju, ne gubeći vrijeme, pri čemu je vrijeme koje mu je trebalo da dođe do orgazma često bilo bitno kraće od vremena koje mu je trebalo da navuče kondom.

Mathilda je počela tražiti kondome da iglom na njima izbuši nekoliko rupica, nadahnuće je dobila iz neke loše televizijske komedije, više je puta cijeli stan okrenula naglavačke, ali nije ih našla, i razljutilo ju je što ne vlada svim mjestima za skrivanje u njihovu stanu. Svaki put kad bi

se seksali, Xaver bi izvukao kondom odnekud, kao da je čarobnjak koji iz svakoga kuta zna izvući zeca.

Isprobala je sve moguće trikove u krevetu, pravila se da je ludo zaljubljena, požudna i napaljena samo da ga zadrži u sebi, da izbjegne mrski prekid, da ga spriječi da se prerano odmakne i da se mora izliti u nju, čvrsto bi omotala noge oko njega, ali Xaver, inače kaotičan i nedosljedan, uvijek bi se tvrdoglavo oslobodio njezina stiska.

Onda ga je opet pokušala uvjeriti da ima vještije prste od njega, pa neka se on jednostavno udobno smjesti i pusti nju, dugim će noktima dovoljno petljati po gumi da ostavi kakvu rupicu ili poderotinu, u te je svrhe čak pustila nokte da dobrano izrastu. Ali Xaver nije dopustio ni da ga takne, kao da joj je pročitao misli ili kao da su u muškoj ekipi već raspravili tu temu i dali mu savjete.

Cijelo je njezino tijelo vrištalo za trudnoćom. U sredini ciklusa osjećala je kako ovulira, osjećala je kako u njoj rastu i sazrijevaju folikule, probadalo ju je u donjem dijelu trbuha, bradavice su joj bile tvrđe nego inače i stalno je imala želju za seksom. Sanjala je o svom tri centimetra dugačkom, skliskom jajašcu koje se bori s malim punoglavcem, sanjala je o trudničkom trbuhu, o porodu i o malenom, zamazanom biću koje joj polažu u naručje. Mathilda je sanjala o dječačiću koji bi bio nalik Xaveru, koji bi se iznenada ispentrao iz pješčanika i zaletio se prema njoj, prljavih ruku joj se popeo u krilo, silovito je izgrlio, izljubio i rekao joj da je najbolja mama na svijetu. Znala je otići na dječje igralište, sjesti na klupu i promatrati majke s djecom. Jednom je promatrala lijepu mladu ženu i njezina dvogodišnjeg sina i osjećaji su je toliko preplavili da joj je pozlilo i morala je leći na klupu; sve su se žene strčale oko nje, a ona je slagala da je u trećem mjesecu trudnoće.

Svaki put kad bi joj mjesečnica malo kasnila, pomislila bi da je trudna, mada to nije bilo moguće, ali prevagnula bi nada da je kondom bio oštećen, ili da se prije navlačenja kondoma jedan posebno dovitljiv spermić već bio dao na put. Stajala je pred zrcalom, rukom prelazila preko ravnog trbuha i osjećala sve simptome karakteristične za početak trudnoće poput nepravilnih otkucaja srca, umora, probadanja u trbuhu, mučnine, napetih i lagano bolnih grudi, sve dok ipak istina nije izašla na vidjelo kad bi potekla krv, a ona danima poslije bila u teškoj depresiji. Xaver nije ni pomišljao na to da je izbavi.

MATHILDA I XAVER OPET SE SUSREĆU NAKON ŠESNAEST GODINA

Xaver: I eto, opet se susrećemo. Zdravo, Mathilda.

Mathilda: Xavere.

Xaver: Fenomenalno izgledaš! Vau! Skroz si se promijenila!

Mathilda: Hvala. Uđi. – Jesi za kavu?

Xaver: Rado.

Mathilda: Kako si putovao?

Xaver: Sasvim u redu, nije bila gužva. – Otkad živiš ovdje?

Mathilda: Već petnaest godina, samo malo – od Uskrsa 1997.

Xaver: Jako lijepa kuća.

Mathilda: Ne prepoznaješ je?

Xaver: Zar bih trebao?

Mathilda: To je kuća moje tete Marije. Ja sam je naslijedila. Ne sjećaš se? Jednom smo joj tu bili u posjetu.

Xaver: To je bilo ovdje?

Mathilda: Da, to je ta kuća. Dala sam je preurediti prije nekoliko godina. Nisam htjela da me neprekidno podsjeća na staru tetu. A ni na njezinu nesretnu ljubav. Da te povedem u obilazak?

Xaver: Rado. – Impresioniran sam. Sve su prostorije baš velike i svijetle, to ti je uvijek bilo važno, i tako uređene sa stilom! Ovo je doista kuća u kojoj se osjećaš ugodno.

Mathilda: Stan je kao druga koža. Sjećaš se?

Xaver (sa smijehom): A automobil je, s druge strane, samo sredstvo do cilja.

Mathilda: Podrum s bunkerom pokazat ću ti sutra. Sad ćemo najprije kavu.

Xaver: S bunkerom?

Mathilda: Teta Maria je nakon černobilske katastrofe dala izgraditi bunker. Sve je skupa shvatila jako ozbiljno, jurcala je okolo s Geigerovim brojačem i mjerila razinu zračenja. Na dan kad su na televiziji objavili vijest o katastrofi odvezla se u supermarket, pokupovala sve zalihe mlijeka i kod kuće ga zamrznula.

Xaver: Mmm, kava baš dobro dođe. – A zašto to?

Mathilda: Zato što će krave nakon katastrofe pasti ozračenu travu. – Kolač?

Xaver: Hvala, vrlo rado. Bože moj, to je baš čudno.

Mathilda: Sama je isplanirala bunker i pronašla radnike. Godinu dana se kopalo i gradilo. Susjedi su je smatrali potpuno ludom. Štedjela nije. Nije to neka mala, mračna prostorija, već pravi stan pod zemljom, s predsobljem, kuhinjom s blagovaonicom, spavaćom sobom, kupaonicom i savršenim rasvjetnim sustavom. Bila je jako razočarana što nakon Černobila više nije došlo do nuklearne katastrofe.

Xaver: A u koga je teta Maria bila nesretno zaljubljena?

Mathilda: Doista želiš čuti tu priču?

Xaver: Da, naravno.

Mathilda: Ispričala mi je za Božić 1996. Premda je bio 25. prosinca, sjedile smo na terasi jer je dan bio tako sunčan. Cijeli je vrt bio u snijegu, procvjetala je jedna jedina ruža. Da, doista, bilo je baš kičasto. Stara je dama poslužila čaj i domaće kekse, servis za čaj bio je sigurno stotinu godina star. Cijela je situacija na mene nadrealno djelovala. I ja sam se prvi put osjećala dobro, nakon…

Xaver: Kolač je doista ukusan. – Pričaj dalje, u koga se zaljubila?

Mathilda: Nakon rata, imala je dvadeset i četiri, upoznala je francuskog okupacijskog vojnika: Jean, student medicine, iz ugledne liječničke obitelji iz Nice. Bili su zajedno više od četiri godine. Maria je htjela s njim u njegovu domovinu i Jean je zatražio otpust iz vojske. Već su isplanirali i dogovorili povratak. Te je večeri trebao doći po nju i ona je sjedila u vrtu roditeljske kuće s kovčegom i čekala. Svi su je susjedi potajno promatrali iza navučenih zastora. Jean se cijelu noć nije pojavio.

Xaver: Ni ikada više?

Mathilda: Ne. Sutradan se Maria raspitala kod njegovih prijatelja i kolega i oni su joj ispričali da je dan prije planiranog povratka kući on naglo otputovao. Rekao je da mu je otac na samrti.

Xaver: Je li mu pisala pisma?

Mathilda: Mnoga. Ali on nikad nije odgovorio.

Xaver: Zašto jednostavno nije otputovala za njim?

Mathilda: Jesam li i ja to trebala učiniti?

Xaver: Mathilda…

Mathilda: Da?

Xaver: Kod nas su stvari bile nešto drukčije.

Mathilda: Stvarno? – Zašto bi Maria takvo što učinila? Očigledno više nije htio dijeliti svoj život s njom.

Xaver: Tužna priča. Zar prije ništa o tome niste znali?

Mathilda: Ne, tata nam to nikad nije pričao. Maria je nakon toga otvorila vlastiti modni salon, po struci je bila krojačica. Živjela je samo za svoje klijente i nikad se više nije zaljubila. Postala je prava neumoljiva i imućna poslovna žena.

Xaver: Je li ti ostavila i svoj imetak?

Mathilda: Ne, novac je oporučno ostavila SOS dječjem selu. Ja sam dobila kuću. Nisam, dakle, bogata, ako te to zanima. Još uvijek otplaćujem kredit za preuređenje.

Xaver: Zašto je kuću ostavila tebi, a ne nekoj prijateljici ili vjernoj suradnici ovdje u gradu? Jedva ste se poznavale. Koliko ste se puta u životu uopće vidjele? Desetak?

Mathilda: Osjećala je solidarnost sa mnom jer sam i ja bila ostavljena. – U svakom slučaju, teta Maria je dva mjeseca nakon moga posjeta umrla, jednostavno je zaspala. Našminkana, u svojem najboljem kostimu i u štiklama sjedila je mrtva za doručkom. Susjeda je baš trebala doći po nju jer su imale zajednički termin kod frizera.

Xaver: Lijepa smrt.

Mathilda: Čim je javni bilježnik pročitao oporuku, odmah sam znala da neću prodati kuću. Znala sam da tu želim živjeti. Uselila sam se tijekom uskrsnih praznika.

Xaver: I odmah si pronašla posao u ovoj gimnaziji?

Mathilda: Da, odmah. Škola je dobra i svi su jako ljubazni, lijepo mi je na poslu. Vidjet ćeš sutra. Svi te profesori njemačkog znatiželjno iščekuju, a učenici i učenice koji su se prijavili za radionicu pisanja ne mogu dočekati. Većina ih je pročitala našu trilogiju.

Xaver: Našu trilogiju?

Mathilda: *Anđeoska krila*, *Anđeosko dijete*, *Anđeoska krv.*

Xaver: Čuj, je li ono pravo oružje na kaminu?

Mathilda: Da.

Xaver: Zašto imaš oružje u stanu? Je li kvart opasan?

Mathilda: Ne. Pripadalo je mojoj teti. Želiš ga malo bolje pogledati? Jean joj ga je darovao kad su se zaručili. Kad sam raščišćavala, nisam ga imala srca baciti. Osim nekoliko fotografija, taj je pištolj bio jedino što je Maria od njega imala i čuvala ga je kao oko u glavi.

Xaver: Kakav je to pištolj?

Mathilda: Walther, model 9.

Xaver: Taj joj je čovjek darovao pištolj povodom zaruka?

Mathilda: Da, nije htjela prsten, već pištolj. U to je vrijeme imala bivšeg udvarača, koji je bio uvjereni nacist i progonio ju je i prijetio joj jer je bila u vezi s okupacijskim vojnikom. Jeanu je rekla: „Samo nemoj da ti padne na pamet da mi daruješ prsten, želim Walther." S oružjem se osjećala sigurnije.

Xaver: Neobično izgledaš s tim pištoljem u ruci. Nekako ti uopće ne pristaje. – Ne, zapravo, ipak ti pristaje. Izgledaš kao sasvim druga osoba, prava *femme fatale*. I općenito si se potpuno promijenila.

Mathilda: Uzmi ga.

Xaver: Ne, hvala. – Hoćeš li me njime ustrijeliti iz osvete?

Mathilda (smije se): Zar bih trebala?

Xaver: Tvoja ga je teta Maria sigurno upotrijebila.

Mathilda: Vjerojatno je u podrumu pucala u lutku od slame koja je izgledala kao Jean.

Xaver: Siguran sam da je stvarno pucala u njega i ubila ga. Godinu je dana čekala odgovor na svoja pisma i onda je vlakom otišla u Nicu. Usred noći odlazi do njegova stana, zvoni, on otvara vrata u crvenu svilenom kućnom ogrtaču i ona puca. Pritom nosi crni šešir široka oboda i dugi ogrtač, kao Zorro. Nitko je ne primijeti i sljedećim se vlakom vraća u Austriju. Slučaj u Nici još je neriješen. Trebala bi to malo istražiti.

Mathilda: To bi mogao biti tvoj sljedeći roman. Kad smo već kod toga – kako ti ide? Jako bih rado čula o tome.

Xaver: Samo ako i ti meni ispričaš neku priču.

Mathilda: Kao nekad?

Xaver: Baš kao nekad. Ja ću ti pričati o svome romanu, a ti ćeš meni također ispričati priču. Imaš je već u glavi?

Mathilda: Već dugo.

Xaver: Savršeno. Ti prva.

MATHILDA I XAVER

23. svibnja 1994., kad su Mathilda i Xaver točno četrnaest godina bili zajedno, on je – nakon svađe zbog njezina inzistiranja na djeci i pijan – zapisao u svoju bilježnicu:

„Postoji jedan tjedan u mjesecu u kojem ona neprekidno, stalno, vječno želi seks, u tom je tjednu posve druga osoba, dobro raspoložena, puna ljubavi, pažljiva, umiljava mi se, izazovno se odijeva, u seksu sve od nje možeš tražiti, svaku ludu pozu koja bi joj inače bila ponižavajuća, ja tada ne želim biti onaj koji kvari zabavu, kad se moja djevojka već trudi biti dobra partnerica u seksu, osjećam se kao nekakav profiter, da ne povjeruješ, što sve može želja za djetetom, ja bih ionako ukinuo monogamiju, ne moraš biti posebno pametan da shvatiš da nakon otprilike sedam godina s istim partnerom za vrijeme vikend-seksa ispadaš smiješan, dva jedno drugom previše poznata lica začuđeno se gledaju, jer ipak imaju pravi orgazam nakon što su ga upravo prilično glasno odglumili, hladno nedostojanstveno pljeskanje tijela o tijelo koje ionako ne vodi ničemu, pa dobro, katkad nečemu vodi, naime razmnožavanju, ali ja znam kako to spriječiti, ja se ne želim razmnožavati, ne da mi se osamnaest godina ili još dulje zaglaviti u nekoj vrsti stege, ne želim preuzeti odgovornost za drugo ljudsko biće, jedva i za sebe mogu biti odgovoran, ne mogu ni za svoje dlake u nosu, koje rastu li ga rastu, Mathilda bi vrlo rado preuzela odgovornost, cijelo se njezino biće sastoji od osjećaja odgovornosti, pod svaku cijenu želi dijete sa mnom,

imati djecu za nju znači ispunjen život, ispunjen život, kako to grozno zvuči, kao da se moraš u njemu utopiti, žao mi je ljudi koji vjeruju u sreću i ispunjen i dug život i nadaju mu se, svaki dan pršte od čistog veselja i životne sposobnosti, svim svojim djelima pokazuju bližnjima: gledajte amo, kako imam svoj život pod kontrolom!, Čujte i počujte, kako sam aktivan i marljiv!. Cijeli dan kvocaju, ti turboljudi, od jutra do mraka, ah, kako sam dobar, svladavam sve vrste izazova, te posao te obitelj, lijevom rukom, sjajno kuham, bavim se sportom, imam hrpu prijatelja, ne znam za dosadu i tako dalje, njima je čaša uvijek napola puna, nikad napola prazna, usput kako je to glupa izreka, to su sigurno oni životno sposobni smislili, da time mogu kontrirati onima koji su zasićeni životom: Zašto je tebi čaša stalno napola prazna?, najradije bih im tu čašu razbio o glavu, oni su majstori u uljepšavanju stvarnosti, ja ne mogu uljepšavati život, život je za mene to što jest, naime bijedan i besmislen, nisam vezan za njega, podnosim ga samo tako što pišem, ali nemam nikada samoubilačke misli, zašto u mukama okončati nešto čemu ne pripisuješ nikakvu vrijednost?, Zašto mi se život gadi?, Jer ga nema bez drugih ljudi, to je to, ljudi su toliko ljudski, to mi se gadi, zašto ljudi moraju biti ljudski, zašto jednostavno ne mogu biti ljudi, recimo Mathilda obožava preda mnom kakati na zahodu dok ja perem zube, svaki put kad se ja odvučem u kupaonicu i uzmem četkicu, ona se prikrade i sjedne na zahod pa spokojno obavlja veliku nuždu, sa smiješkom olakšanja na licu i novinama u rukama, za nju je to pojam prisnosti u našoj vezi, za mene je to ludost, kad moja majka preda mnom vadi zubalo da ga opere, skoro se ispovraćam, kad debela susjeda vuče pune torbe iz dućana uza stube, s golemim mrljama od znoja pod pazusima, sopćući, kašljući i pljujući zelenu sluz na